

ΟΙ ΣΤΑΥΡΑΒΤΟΙ ΤΟΥ ΜΩΡΙΑ

Ο ΑΤΡΟΜΗΤΟΣ ΘΑΝΑΣΗΣ ΠΕΤΙΜΕΖΑΣ

"Ένας γενναίος και γιγαντώμενος ήρωας από τὰ Σουδενά των Καλαβρύτων. Ή άπίστευτες περιπέτειες του Θανάση Πετιμεζά στη Σμύρνη και στη Λιβύη. Ή σχέσεις του με τόν περίφημο άρματωλό της Μάνης Ζαχαριά. Ή εξόντωση των Λαλιωτών Τούρκων και τὸ άρματωλικὸ του Πετιμεζά. Ή έκδικηση των Τούρκων και ή άντεκδίκηση του Πετιμεζά. Ή πολιορκία και ή πυρπόλησις του πύργου του Χαράλαμψη. Ο Πετιμεζάς άρματωλός Καλαβρύτων και Βοστίτσας. Τὸ τραγικὸ του τέλος κ.λ.π. κ.λ.π.

*Πουλιά μου μη κλάψετε, φέτο μὴν κλειδίθητε.
Σκοτώσαν τον Πετιμεζά, τὸ βόϊονα της Πάτρας,
Πόηταν στην Πάτρα βασιλιάς, στον Πύργο βαβαλάρας
Και μέσα στην Τρομπολιτσα βρούση φεμλιωμένη!...*

Τὸ παραπάνω τραγουδι, ἢ μοιρολόι ἂν θέλετε, χρονολογούμενο ἀπὸ τὸ 1804 ἢ 1805, τραγουδιέται και σήμερα ἀκόμα στὰ Κολαβρύτα. Ο Πετιμεζάς αὐτὸς γὰρ τὸν ὅποιο μιλεῖ με τόσο θαυμασμὸ τῆς Καλαβρυτινῆς Μοδῆς και τὸν ἀνακηρύσσει ἀκόμα και βόϊονα της Πάτρας—ἐνὸς δὲν ἦταν—εἰνε ὁ περίφημος άρματωλός Θανάσης Πετιμεζάς ἀπὸ τὰ Σουδενά των Καλαβρύτων, ὁ ἀρχηγὸς τῆς μεγάλης άρματωλικῆς οἰκογενείας των Πετιμεζών και ὅλης τῆς κλεφτοφωρίας των Καλαβρύτων κατὰ τὸ 1785, ὅταν ὁ τρομερός Ζαχαριάς ἀπὸ τῆς Μάνης εἶχε καταρτίσει τὴν άρματωλικὴ ὁμοσπονδία του Μωριά.

Ἡρώας ἄντρας ὁ καπετάν Θανάσης, πανήγυρος, με πλάτες κάστρο, χοντρός, ξανθός, με ἀρεσποτικὴ ὄψη και μουστάκι ἠρωϊκό, εἶχε ὅλα τὰ ἔξωτερικὰ χαρίσματα τοῦ ἂν ἐπιβάλλεται ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή. Ἐκτός ὅμως ἀπὸ τὰ ἔξωτερικὰ αὐτὰ χαρίσματα, τὰ ἀπαραίτητα γὰρ ἕναν ἀρχηγὸ και μάλιστα τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη, ὁ Θανάσης Πετιμεζάς ἦταν προικισμένος με ἔξαιρετικὴ ἔξυπνάδα και μ' ἕνα πλήθος ἄλλες σπάνιες ἰκανότητες, τὶς ὁποῖες ἀπόκτησε κατὰ τὰ περιπετειώδη παιδικὰ και ἐφηβικὰ του χρόνια, ἐπίσης δὲ μ' ἀρταση τόλμη και γενναίότητα.

Κατὰ τὴν ἐπιδρομὴ και τὴν ἐπικράτησι των Ἀλβανῶν στὰ 1770, στὸν Μωριά, ἕταν μαζὺ με τ' ἄλλα άρματωλικά σκωραστήματα και τὸ άρματωλικὸ των Πετιμεζαίων, ὁ Θανάσης μόλις δέκα χρονῶν τότε, κατέφυγε στὴ Σμύρνη ὅπου ἔμεινε ἔξη χρόνια. Λένε μάλιστα ὅτι δὲν κατέφυγε μονάχος του στὴ Σμύρνη, ἀλλὰ οἱ οἱ Τούρκου σύμφωνα με τὴν ἀπίστασι σφήνη του παιδομαζώματος τὸν ὄρσαν μ' αὐτὸν και τὸν ἔμαϊαν γενίταρο και οἱ οἱ σὺν μεγάλως, διατηρόντας ζωηρὴ στὴν ψυχὴ του τὴν ἀνάνηψη τῆς πραγματικῆς του καταγωγῆς, ἑλλοπιόταχτες ἀπὸ τὸ φοβερὸ τάγμα των γενιτασῶν και ξαναγύρισε στὴ βουήνια μικρὴ πατρίδα του. Ὅσοιδοῦστε, τὸ γεγονός εἶνε οἱ οἱ τρομεροὺς αὐτὸς Μωραίτης άρματωλός: ἔζησε πρῶτα ἔξη χρόνια στὴ Σμύρνη, ὅπου ἔμαθε θαυμάσια και τὰ Τούρκικα.

Σύμφωνα με ἄλλη παράδοσι, ἀνεξαρκρίστου ὅμως, ὁ Καλαβρυτινὸς ἠρώας γυροφόρος ἀπὸ τῆς Σμύρνης εἶχε και μὴν ἄλλη περιπέτεια. Στὸ ταξίδι του συνελήθητὸ ἀπὸ πειρατὰς—ἴσως Ἀλγερινούς—και εὐόρθη σιδεροδεμένος στὴ Λιβύη ἢ Τρία ἰσόκληρα χροῖα στους ἄξενους εἰκίνοους τόπου σκλάβος και δούλος, πέρασε ἀπάνταστα μαρτύρια. Τέλος κάποια μέρα ποὺ γίνονταν ἐκεῖ ἀγῶνες πηδημάτων, ζήτησε και ὁ Πετιμεζάς νὰ τοῦ ἐπιτρέψουν νὰ λάβῃ μέρος σ' αὐτούς. Εἶχε τὴν ἔλπιδα ὅτι ἂν νικῶσες ἴσως οἱ τιράνοι του τοῦ ἀπέδιδαν τὴν ἐλευθερία του. Τοῦ τὸ ἐπέτρεψαν. Κι ὁ φτωχὸς λογίτης τοῦ Χελμού ἀνθυμωόμενος τῆς στιγμή ἐκείνη τὴν πατρίδα του με τὰ κρυπτάλλα νερά της, με τὰ αἰώνια ἑλατα ποὺ ὕψονταν ἀκατάλυτα στὴ πύρα και στὸν κεραυνοῦ τὸ χορμὶ τους, ἀνθυμωόμενος ἀκόμα τῆς φρικτῆς ἀμύσεισος του, ἔνοιωσε τὰ πόδια του νὰ πέρνονταν φερατά. Πήδησε και νίκησε! Οἱ τιράνοι του γιὰ ἀμοιβὴ τοῦ χάρισαν τότε τὴν ἐλευθερία του και ἕνα μαῖτρο δούλο, τὸν ὅποιο ὁ Πετιμεζάς ἔφευγε στὸν πύργο τους, στὰ Σουδενά.

Ἀλλὰ ἡ πραγματικὴ, ἢ ἐκτετατωμένη ἱστορία τοῦ Θανάση Πετιμεζά ἀρχίζει ἀπὸ τὸ 1779. Κατὰ τὸτος αὐτὸ ὁ Τουρκικός στρατὸς τῆς Κεντρικῆς Πελοποννήσου με ἀρχηγὸ τὸν Χασάν Τσεζάελι συνεμάχησε με τοὺς κλέφτες και ἐπέστηθι ἐναντίον των Ἀλβανῶν, τοῖς ὁποίοις και συνέντριψε κυριολεκτικὰ στὴν Τριπόλη. Τότε ἀναγώριστηκε και ὁ Θανάσης Πετιμεζάς ὡς κλέφτης. Τὰ σαματικὰ, τὰ ψυχρὰ και τὰ πνευματικὰ του χαρίσματα ἔγιναν ἀφορμὴ νὰ συνετεροῦσιν ὁλόγυρο του και ἄλλοι πολλοὶ κλέφτες και νὰ τὸν ἀνακηρύξουν ἀρχηγὸ.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν καταστροφὴ των Ἀλβανῶν, οἱ Τούρκοι, μολονότι εἶχαν χρησιμοποιήσει ἐναντίον τους τοὺς κλέφτες, ἄρχισαν ὅμως νὰ βλέπουν με ὕποπτο μᾶτι τοὺς ἐπικίνδυνους αὐτὶς συμμάχους τους. Γιὰ νὰ ἠσυχάσουν οἱ ἀγῶδες ἔφευξε νὰ τοὺς ἐξοντώσουν κι αὐτούς. Μιὰ τέτοια ἐπιχείρηση ὅμως κατὰ

τοῦ τρομεροῦ Πετιμεζά οὔτε νὰ τὴν σκεφτῆ καν δὲν τοίμοῦσε ὁ στρατιωτικὸς διοικητῆς των Καλαβρύτων με τὴν ἀσημίτη δύναμη ποὺ μοποροῖσε νὰ διαθέσει. Ἐργασθε λοιπὸν στὸν πᾶσι τῆς Τριπόλεως και τοῦ παριστανε ὡς ἔξαιρετικὰ δεινὴ τῆ θέσι των Τούρκων τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων ἕκ μέρους τοῦ ἀτρομητοῦ κλέφτη των Σουδενῶν, ὁ ὅποιος ἐκτός ἀπὸ τοὺς πολυαριθμούς συγγενεῖς του εἶχε ὅπο τὰς διαταγὰς του και ἕνα ἄλλο πλήθος κλεφτῶν και ἀπειλοῦσε τὴν κατάλυση των Τουρκικῶν ἀρχῶν.

Ἀνήσυχος ὁ πασις τῆς Τριπόλεως ἔδωκε διαταγὴ στους φοβεροὺς Λαλιώτες Τούρκους νὰ βαδίσουν πρὸς τὰ Καλάβρυτα και νὰ ἐξοντώσουν τὴν ἐπικίνδυνη αὐτὴ κλεφτοφωλιὰ.

Μόλις ὁ ἀρχηγὸς των Καλαβρυτινῶν κλεφτῶν ἐπιπροσφορήθη δι τὸ αἰμοχαρῆς Λαλιώτης Τούρκου Ἀχμέτ, ὁ ἐπιλεγόμενος Κονταχμέτης, με τοὺς γενναίους και ἑμπεροπολέμους πατριώτες του ἐβράδην ἐναντίον του, σήκωσε τὸ μπαϊράκι του, κάλεσε τοὺς κλέφτες ὅς συναγεμῶ κ' ἔτρεξε νὰ συναντήσῃ ὁ ἴδιος τοὺς Λαλιώτες. Στὴ φονικώτατη μάχη ποὺ ἔγινε κοντὰ στὸ χοριὸ Σαρμπάν τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων, οἱ Λαλιώτες Τούρκοι ὑπέστισαν πανοληθρία.

Μετὰ τὸ κατοῦθωμά του αὐτοῦ, ὁ Πετιμεζάς, ἔγινε ὁ ἄφοβος και ὁ τρομὸς των Τούρκων. Ἡ δύναμη του ἀπὸ τὴμέρα ὅς ἡμέρα μεγάλωνε. Νέοι ορεοσειθιοὶ τῆς ἐπαρχίας Καλαβρύτων και ἄλλων ἐπαρχιῶν ἔφευξαν νὰ ταχθοῦν ὑπὸ τὶς διαταγὰς του. Ἡ φήμη των Πετιμεζαίων εἶχε ἀπλοσθῆ σ' ὅλη τὴν Πελοπόννησο. Καὶ στὴ φαντασία τοῦ λαοῦ ἡ μικρὴ πατρίδα των Πετιμεζαίων, τὰ Σουδενά, παρουσιάζονταν πλέον ὡς ἀχροντοχώρο, ποὺ χαιριετα τὴν ἐλευθερία του, ποὺ τὸ κατοικοῦν λεβέντες κ' ὄμορφοι.

Νὰ τί λέει σχετικὰ, ἕνα δημοτικὸ τραγουδι, τῆς ἐποχῆς ἐκείνης:

*Δὲ στέσεια, μᾶνα, μιὰ και δύο,
δὲ στέσεια τρεῖς και πέντε,
Ἐγὼ στὴ Ζάχολη δὲν πᾶ,
δὲν παίρω Ζαχολίτη;
Θὰ πᾶρ' ἀπὸ τὰ Σουδενά, ποῦν' οἱ Πετιμεζαῖοι,*

*Ὅπου φοροῦν τὰ τσοῦμικα,
τὶς ἀσημένιες πᾶλες,
Τὶς πένε' ἀράδες τὰ κουμπιά,
τὶς ἔξη τὰ τσαπράζια,
Τὶς ἀσημένιες τραχηλῆς,
τὶς ἀσημονομπόυρες...*

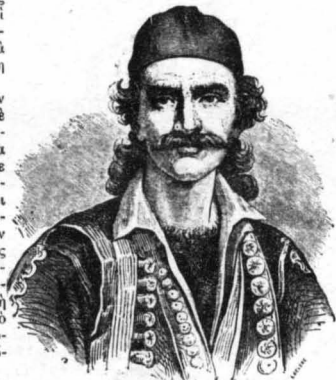
Ἐπειτα ἀπὸ τὴν τὸση δύναμη και δημοφιλία των Πετιμεζαίων, οἱ Τούρκοι βλέποντας εἰ δὲ δᾶ μοποροῖσαν ποτὲ νὰ τοὺς καταβάλουν ἀνυκάστηκαν νάρθουν ὅς συμφωνίας μαζὺ τους και ν' ἀναγνωροῖσουν τὸ άρματωλικὸ των Σουδενῶν.

Τέλος, στὰ 1785, ὅταν ὁ περίφημος Ζαχαριάς ἀπὸ τῆς Μάνης συνεκρότησε τὴν άρματωλικὴ ὁμοσπονδία του Μωριά, ἀρχηγὸς των Καλαβρυτινῶν άρματωλῶν ἀνεκηρύχθητὸ ὁ Θανάσης Πετιμεζάς, ὁ ὁποῖος ἦταν και στενὸς φίλος τοῦ περιφημοῦ άρματωλοῦ Ἀνδρουτσου, τοῦ πατροῦ του Ὀδυσσοῦς.

Οἱ Τούρκοι των Καλαβρύτων τὸν μσοῦσαν γὰ τὴ δύναμη του και πάντα ζητοῦσαν τὴν ἐδικαίαν νὰ τὸν ἐξοντώσουν, ἢ τουλάχιστο νὰ καταλύσουν τὸ άρματωλικὸ του. Ἡ ἐδικαία αὐτὴ δὲν ἄρχισε νὰ τοὺς παρουσιασθῆ. Κατὰ τὸν Ὀκτώβριο ἢ Νοέμβριο τοῦ 1796 ὁ Θανάσης Πετιμεζάς πῆγε στὴ Μάνη γὰ νὰ συναντήσῃ τὸ Ζαχαριά. Μόλις οἱ Τούρκοι των Καλαβρύτων πληροφοροῦθησαν δι τὸ τόσο ἐπικίνδυνος ἔχθηος τους εἶχε ἀρῆσει τ' ἀπόρτια ἡμέρεια του, ἐπέστησαν κατὰ τὸν δὺδ δδελφῶν του Γιάννη και Ἀντωνίκη καθὼς και κατὰ τὸν δὺδ ἐξαδέλφων του Στέφου και Δημητρώου και μερικῶν ἄλλων ὀλοφώρων τους, τοὺς ὁποίους ἴστρο ἀπὸ φονικώτατη μάχη κοντὰ στὸ Μέγα Σπήλιο τους ἐξόντωσαν μέχρι τοῦ τελευταίου. Τοὺς Τούρκους εἶχε ὀκνηώσει και βοηθήσει ἴσως μυστικὰ ὁ Σωτήρης Χαράλαμψη, ἀντίπαλος των Πετιμεζαίων, τοὺς ὁποίους μσοῦσε γὰ τὴ δύναμη και τὴ δόδα τους.

Ὅταν μετὰ λίγο καιρὸ ὁ Θανάσης Πετιμεζάς γύρισε ἀπὸ τῆς Μάνης και πληροφοροῦθηκε τὴν ἀνάντηχη καταστροφὴ, τρελλὸς ἀπὸ τὸ θυμὸ του, ὤρπαξε δους προφύτας ἀπὸ τοὺς ὀλοφώρους του και ἐπέδραμε κατὰ τῆς Ζαροῦχλας, τῆς πατρίδος του Χαράλαμψη.

* ΟΙ ΗΡΩΕΣ ΤΟΥ 21 *

Ο Ὀδυσσεύς Ἀνδρουτσος

“Εντροπος ο Χαράλαμπος κλείστηκε στον πύργο του μαζί με δύο ξαδέφερους του και μερικούς Τουρκοκούς γιά ν’ άμυνθῆ. “Αλλά ο άτρώητος Σουδενιώτης γίγαντας άμφίπνοιας κάθε κίνδυνου, κύκλωσε τόν πύργο με τά παλληκάρια του. Οι πολιορκούμενοι άντίταξαν άπελευθερωμένη άμυνα. “Αλλά σέ μια στιγμή ο Θανάσης Πετιμεζάς, όρμητικά φοβήρας και άκράτητος, γρόμοις την πόρτα τού πύργου. Σάν λύκοι χόρρασαν τότε άρχηγος και άπλαφρός μέσα στον πύργο και άφου έσπασαν και κατακρούσαν τούς πολιορκούμενους, έβρασαν κατόπι φροιά και τόν έκαψαν!

Φρενασιόμενος, ξαναρμένος όπως ήταν από τό αίμα, ο Πετιμεζάς, πληγομένος κατάκαρδα από τή λύπη γιά τό χαμό τών συγγενών του, έστρεψε στον Κάνταλο (χαριουδάκι τών Καλαβρύτων) όπου έκαμε τά ίδια στό εκεί Τουρκικό Ταυρίκι. Βρισκοντας όμως ότι δέν ελγε εκδικηθή ακόμα όσο έσπερε τό θάνατο τών συγγενών του, άρχισε να σφάζη άδικαιρίτως Τουρκοκούς και ρωμιοκούς, έχθρους του. Κατατρομαγμένοι οι Τουρκοί τών Καλαβρύτων ζήτησαν από τόν τότε πασά της Τριπόλεως Μουσταφά, ν’ ανακηρύξη τό Θανάση Πετιμεζά άρματολό τών Καλαβρύτων γιά νά τόν έξενειώση. “Ο Μουσταφάς όμως έστειλε έναντίον του και πάλι τούς Λαλιώτες Τουρκοκούς. “Ο Πετιμεζάς άπληροθυμός από τίς τόσες συμφορές και βλεπόντας ότι στό τέλος θά συντρίβονταν όριστικά, πέρασε στη Ρούμελη και ζήτησε άσυλο στην “Αμφισσα, στό βλάχι του “Αλέξιο Καλόγερο, άπ’ όπου γύρισε κατά τό 1800, και τότε ο νέος πασάς της Τριπόλεως “Αχμέτ τόν διώρισε άρματολό Καλαβρύτων και Βοστίτσας.

Τό άρματολόγιο τών Καλαβρύτων και Βοστίτσας ο Πετιμεζάς τό κράτησε τέσσερα χρόνια, δηλ. ως τό 1804, όταν πιά Τουρκοί και ρωμιοί έχθροι του τού έπετέθησαν και τόν έξόντωσαν. Γιά τήν έξόντωσι του τρομερού άρματολό από καιρό φρόντιζε ο βόιβοντας Πατριών, επειδή ελγε πληροφορηθή ότι ο Πετιμεζάς συνεννοεί με τόν εκεί πρόενο της Ρωσσίας νά περάση στη Ζάκυνθο, τήν οποία κατό την έποχή εκείνη, όπως και όλα τά επάνησα, κατείχαν οι Ρώσοι, και ν’ αναλάβη τήν άρχηγία τού σώματος της άσφαλείας.

“Η περίστασις προς έξόντωσιον του παρουσιάστηκε στις 11 “Ιουλίου τού 1804. Τήν ήμερα εκείνη ο Πετιμεζάς ελγε στείλει όλους τούς άπολορούς του στό βουνό γιά νά εισαγάξουν από τούς βοσκούς τό φόρο πού έδικαιούτο άς άρματολόγος, και ελγε μείνει μονάχος τόν στον πύργο του, στό Σουδένια. “Η εκπαίγεια γιά τούς έχθρους του ήταν μοναδική. “Ένας άπ’ αυτούς, συγγενικός τού, έδρασε κρυφά τούς Τουρκοκούς στό Καλάβριτα καθώς και όλοι τούς ρωμιοκούς άρχοντας, πού μισούσαν τόν Πετιμεζά. Μετά τρεις-τέσσερες ώρες ο πύργος έπολιορκείτο από εκατό Τουρκοκούς και ρωμιοκούς. “Ο άτρώητος γίγαντας πρόβαλε ήρωική άντίστασι. Χωρίς δέ άμφιβολία θά κατόρθωνε νά συγκρατήσει τούς έχθρους του και νά έξοντώση και πολλούς ως πού νά γυρίσουν οι άπολορούχοι του, άν δέν τόν δολοφονούσε, τήν ώρα πού σκόπευε κατά τών πολιορκητών του από τήν πολέμοιστρα, ένας Λαλιώτης Τουρκοκός, όπαδός του, τόν όποιο ελχαν άποροδοκήσει οι έχθροι τού ήρωικού άρματολόγου...

Ο ΦΙΛΙΣΤΡΟ

ΑΓΙΟ ΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΔΙΚΑΙΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

Τέ σπαθί τού Τραϊανού, Δικαιοσύνη και τυραννία. “Ο βασιλεύς και τό ικρίωμα. “Ο Ιστορικός Τριβουλέτος και ή άπειλή τού ευγενούς. Βασιλεύς... δικαστής! Τά παράπονα τού έγκαταλειμμένου άλόγου, κτλ. κτλ.

“Όταν ο Τραϊανός έγινε αυτοκράτορ, έκάλεσε τόν άρχηγό τών πρωτοκρατών του, και παραδίδόντας του ένα σπαθί, όπως ήταν τό έθιμο, τού ελε :

— Σου παραδίδω τό σπαθί αυτό γιά νά τό χρησιμοποιήσης είτε ύπερασπίζοντάς με άν εμαι δίκαιοι βασιλεύς, είτε τιμωρόντας με άν γίνω τύραννος!...

“Ο βασιλεύς της Γαλλίας Κάρολος ο 5ος συνείθε ν’ άποκαλύπεται όταν έτύχανε νά περάση μπροστά από κανένα ικρίωμα, ές ένδειξιν σεβασμού προς τήν ιδέαν της Δικαιοσύνης.

“Ο περίφημος γελοιοποιός τού βασιλεύς της Γαλλίας Φραγκίσκου τού Α’ Τριβουλέτος, έπέφραξε κάποτε έναν άυλο, ο όποιος τόν άπειλеше ότι θά τόν ‘εσπάζε στό ξύλο.

“Ο Τριβουλέτος, φοβήθηκε, έπήγε και παρεπονέθηκε στον βασιλέα.

— Μή φοβάσαι, τού άπάντησεν ο Φραγκίσκος. “Αν τολμήση κανείς και σέ σκοτώση, τήν ήλλη ώρα θά κρεμαστή!...

— Εύχαριστώ, Μεγαλειότατε, άπάντησεν ο Τριβουλέτος. Δέν θά ήταν όμως δυνατόν νά κρεμαστή ο δολοφόνος μου... μια ώρα πριν με σκοτώση!...

Κάποιος άριστοκράτης παρουσιάστηκε στον ‘Ερρίκο 4ο και τόν παρεκάλεσε ν’ άπονεμήη χάρη στον άνεμό του, ο όποιος ελγε καταδικασθή γιά ένα φόνο.

— Αιτιούμαι πολύ πού δέν μπορώ νά σου κάνω τό χατήρι πού μου ζητάς, άπάντησεν ο ‘Ερρίκος. “Όπως έσύ, εκτελών τό καθήκον σου; θεις, ήρθες και με παρεκάλεσες νά χάρισω τή ζωή τού άνεμου σου, έτσι κ’ έγώ, εκτελών τό καθήκον μου ως βασιλεύς εμαι άναγκασμένος νά άρνηθώ!...

“Ο βασιλεύς της Νεαπόλεως Κάρολος, συνείθεε κάθε πρωί νά εκδικάζη τόν τόν τις υποθέσεις τών ήπεικώων του και ν’ άπονεμήη δικαιοσύνην περιστοιχιζόμενος από τούς ύπουργούς του και τούς συμβούλους του. Φοβούμενος, μάλιστα, μήπως τυχόν οι φύλακες έμποδίζαν κανένα φτωχό ήπείκο του νά μπη, ελγε τοποθετηθεί στην έξώπορτα τών ‘Ανακτόρων ένα κουδούνι πού έπικοινωνούσε με τήν αίθουσα όπου έδίκασε.

“Ένα πρωί, κάποιο άλογο, έγκαταλειμμένο από τόν κύριο του, περνώντας έξω από τό παλάτι, έτριφθηκε πάνω στον τοίχο και κατά τύχην, άγγηξε τό κουδούνι.

“Ο βασιλεύς, άκούγοντας τό κουδούνισμα, διέταξε νάνοίξουν τήν πόρτα και νά ώδηγήσουν αυτόν πού ελγε χτυπήσει.

— Δέν χτύπησε κανένας, Μεγαλειότατε..., ειπεν ο φύλαξ, όταν έπέστρωσε.

— Καλή, πούς χτύπησε τό κουδούνι;

— Τό άλογο τού άρχοντος Καπέκου;

“Ακούγοντας τήν άποροδοκήτη απτή άπάντηση οι ύπουργοί έσκασαν στό γέλιο.

— Μή γελάτε, τούς ειπε τότε αύστηρά ο βασιλεύς. “Η πραγματική δικαιοσύνη όφείλει νά έπεκτείνεται και σά ζωά. Καλέστε τόν άρχοντα Καπέκου.

Σέ λίγο ο Καπέκος παρουσιάστηκε ένόπιον τού Καρόλου.

— Γιατί έχεις άρρίσει τάλογο σου νά περιφέρεται έτσι, έγκαταλειμμένο; τόν έρώτησεν ο βασιλεύς.

— “Α, Μεγαλειότατε! άπάντησεν ο Καπέκος. Τό άλογο αυτό, σά νεύεται τόν, ήταν θαυμασίο ζωο. Είκοσι φορές τό πήρα μαζί μου στον πόλεμο. Τώρα όμως έγέρασε...Κι’ άφου δέν μου εινε πια χρησιμο σέ τίποτα, δέν υπάρχε κανένας λόγος νά ζοδεύω γιά νά τό τρέφο.

— Κι’ ένούτοις, ο πατέρας μου, άπάντησεν ο βασιλεύς, δέν σ’ έγκατέλειψε όταν έγέρασε!

— Πράγματι...

— ‘Εού λοιπόν γιατί έγκαταλείπεις τό άγαθό αυτό ζωο, πού σέ ύπηρετеше πιστά έπι τόσα χρόνια. “Εμπρός! Πήγαινε άμέσως νά ζανατάξω και νά τοποθετήσης στην καλύτερη θέση τού σταύλου σου! “Αλλοίως κ’ έγώ τίς ύπηρεσίες πού προσφέρεις στον βασιλέα—πατέρα μου και θά σέ έγκαταλείψω, όπως και σ’ έγκατέλειψες τόν πιστό σου συντροφο!...

ΑΝΕΚΔΟΤΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ

ΧΑΪΔΝ ΚΑΙ ΜΟΖΑΡΤ

“Ο Μόζαρτ, παρ’ όλες τίς θλίψεις πού τόν έπείραξαν στη ζωή του, δέν περιφρονούσε καθόλου τ’ άστεία. Μιά μέρα, όταν ήταν νέος άκόμη, αλλά ένδοξος πια, βρισκόταν με τό μεγάλο επίσης μουσικό Χαΐδν. Σέ μια στιγμή ο Μόζαρτ τού ειπε :

— Μαΐτρο, στοιχηματίζω ότι δέν θά μπορέσετε νά παίξετε στό πιάνο ένα κομμάτι πού συνέθεσα γιές.

“Ο Χαΐδν δέχτηκε τό στοιχημα χαιρομελόντας. “Αμέσως, ο Μόζαρτ έβγαλε άπ’ τό γραφείο του τό κομμάτι και τό έδωσε στό Χαΐδν.

“Εκείνος τό πήρε, τό έβγαλε στό πιάνο, κάθισε κ’ ο ίδιος μπρος σ’ αυτό και άρχισε νά παίξη με μεγάλη ευκολία. Τό κομμάτι τού φανόταν σαν παιχνιδι. Μά έξαφνα στάθηκε ξαφνιασμένος.

— “Ετι εινε τούτο; φώναξε. Παίζω και με τά δύο μου χέρια. Με τό ένα πατάω τό πλήκτρα δεξιά και με τό άλλο άριστερά...Μά ύπόψη μιά νότα πού πρέπει νά τήν παίζω συγχρόνος στη μέση τού πιάνου... Αυτό δέ γίνεται!... Εινε αδύνατο!... Δέν παίζεται!... Εινε λάθος!...

“Ο Μόζαρτ χαιρομελούσε με τό πρόθεμα τού σεβαστού αναδέλφου του, ο όποιος ελγε σκηκωθή έν τώ μεταξύ από τό πιάνο. Κάθισε κατόπι ο ίδιος στό πιάνο κ’ άρχισε νά παίξη τό ίδιο κομμάτι. “Όταν έφτασε στό σημείο πού δέν μπέρδεσε ο Χαΐδν νά τό παίξη χαμηλώς λίγο τό κεφάλι του κ’ ένώ με τά δύο του χέρια χτυπούσε τά πλήκτρα δεξιά κ’ άριστερά, χτύπησε με τή μύτη του τό πλήκτρο της μέσης, παίζοντας έτσι τή νότα πού έκανε τό Χαΐδν νά σταματήσει. “Επειτα έξυκολούθησε κανονικά τού παιζιμοδότητότελος.

“Ο Χαΐδν άπολόγησε τόν ένού του κνημόνο και τραβώντας φιλικά τό νεκρό Μόζαρτ από τό αυτί, τού ειπε :

— Τό βλέπω από τώρα, νεαρέ και άγαπητέ μου φίλε, πως θά μάστραβήξης όλους μια μέρα από τή... μύτη!...

